

darrere i enmig de les flames de la llar' (de focs 'llar'+*TRANS-) i 2) *torca/troca*, oc. *torcha*, 'antorxa', 'troca de blens o d'estopa' (i després 'madeixa'); probablement alguna combinació dels dos mots; potser més que un simple creuament entre els dos, podem imaginar un b. ll. eclesiàstic *tra(ns)focàtor* (format de *focus* 'focus de llum', 'fogar' com *tra(s)foguer*), i amb el sentit d'illuminador des de darrere, que vulgaritzant-se en **trafucatre*, *-atres*, es vagi alterar després per metàtesi *k-t > t-k*, i alhora per influència de *troques*, d'on també la o tònica.

Taga, *Tagamanent*, V. *Tagomago* *Tagal*, *-a*, forma bàrbara a rastre del castellà, en lloc de *tagalog* única forma filipina i correcta, i única acceptable en català.

TAGARÍ, 'morisc o mudèjar de les terres catalanes', de l'àr. *θagrī*, derivat del *θagr al-'aqlà* o 'Frontera Superior': nom amb què els moros designaven les terres de la nostra llengua. «Pensà, al Raval, / o moreria, / consell hauria / d'un sarrahí, / llur alfaquí / --- / al moro tira, / tota sglayada / --- / lo *tagari*, / perro malvat, / tot atronat, / dix se'n tornàs, / tot ho cremàs / ---», «cert bé tingué / iniqua fúria, / e gran luxúria, / una en Castella / --- / cercant remey / a sa calor, / per foll amor / d'un *tagari*, / donant verí / al rey, fill seu / ---», JRoig (*Spill*, 3576, 9503). Quan foren expulsats els moriscos, arribant a Alger, explica Haedo (*Topografía de Argel*, a. 1612, pp. 50-51) que donava el nom de *tagarinos* als provinents de València, Catalunya i Aragó, en oposició a *modèjares*, els de Granada i Andalusia.¹

En el Repartiment de Mallorca, fet arran de la Conquesta, s'esmenten sovint *Rafals* pertanyents a *tagarins*, donant-los el nom de *Rafal del Tagari*: o sigui *Rafal a-tagari* o *Rafal Az-zagari* (amb el *θ* convertit en *z*, pronúncia dialectal diferent del mateix so) (p. ex. *Rep. Mall.*, ed. Bof., 91, 92, 99, ed. Quadrado 465, 468, 474). Se'n parla també en el *Quixot* (I, § 41, *Cl. C. iv*, 66), *Dozy*, *Gloss.*, 321; *Baist*. *RFgn.* iv, 372, i *DCEC/DECH* TAGARINO. *Tagarina* és l'alt pla-nell que hi ha a la cara Sud de la serralada d'Aitana, entre la serra principal i la menys alta, que domina directament el poble de Sella (1963). A propòsit d'aquest NL, veg. valuoses precisions semàntiques sobre el nom comú *tagari* en la monografia «Els noms àrabs de Benidorm i comarca» per M. de Epalza i M.ª Rubiera de Epalza (Alacant, 1985, p. 63).

¹ Del que conta es dedueix que a Alger sentien els uns com gent ben diferent dels altres, però unitaris els de les terres de la nostra Corona. És interessant de veure, a la p. 111, la diferència que allà es feia, llavors, entre tres menes de jueus: els expulsats del regne de Castella, els nadius d'Àfrica, i els de França i Itàlia, però agrupant els nostres (en particular els mallorquins) amb aquests últims, no pas amb els de Castella.

Tagarina 'espècie de caliqueny', del bereber i hispano-àrab *takarnina* (alteració barbarisca de *carlina CARD*), en la forma que detallo en el *DCEC/DECH*,

CARLINA (I, 875a32-49). «Lo que tenia era una sangrisola. Es va posà a fumà *tagarines* --- y a la catorse *tagarina* --- la va escopí», *Canyissaes*, 158.

TAGAROT, 'mena de falcó', origen incert, probablement bereber. □ 1.ª doc.: 1507.

«*Tagarot*, falcó», Busa-N. Tastu, c. 1840, el dona com a conegut en el Ross. (*Oiseaux*, ms. de la Bibl. Mazarina, n.º 4512). Que l'etimologia sigui bereber és probable, encara que sigui falsa (per òbvia impossibilitat fonètica), la que se sol donar pel gentilici *Tahurti* (que no té res a veure amb falcons); per a una de més probable, veg. l'article TAGAROTE del *DCEC/DECH* (en particular v, 375a52-60); una altra de bereber en suggereix Mettmann, *ZRPb.* LXXVII, 342-4, sense decidir entre les dues.

Taginat, *-ada*, V. *teginat*

Tagomago: «probablement d'origen púnic, del general cartaginès *Magó*», *AlcM.* Com que ja reconeix que té el mateix origen que *Taga* i *Tagamanent*, als quals encara s'ha d'afegir *Tagast* (a més de 2000 alt. en els Rasos de Peguera, alt Pirineu berguedà), heus aquí que així com Amílcar Barca va... fundar Barcelona (!), aquí tindriem un altre cartaginès mirant Barcelona des d'alts cims pirinencs. No és seriós.¹ Són noms pre-romans, estrictament hispànics, i les consonàncies *Tago-Mago* d'una banda, i *Mago-Manén* de l'altra, no deuen ser casuals, com tampoc la semblant del segon clement (tractant-se de prominències tan enormes), amb les designacions indoeuropees MAG-MAGAN de la idea de grandària, i amb el fet que *-ast* és un productiu sufix celto-sorotàptic (Jn. Cor., *Beitr. z. Namenfjg.* VIII, 205).

¹ Encara que ho afirmi cert «gran tastapastes» que quan fou catedràtic meu a Bna. (1924) s'esmunyí d'ensenyar-me l'àrab, i el 1928 em féu copiar a la Bibl. Nal. de Madrid un llarguíssim ms. d'astrologia cabalística en llatí, en lloc d'ensenyar-me l'hebreu talmúdic (un dels del grup d'Alhandreus, que després publicà sense esmentar la meua tasca). Prou devia costar-li al pobre d'arribar a Madrid; i si vaig ajudar-li no em dol, sense anar a tornajournals.

TAGZIM, 'oró estret i alt, de llata d'espart, amb tapadora, per guardar olives a l'almàssera', val. des de la Vall de Gallinera fins a Alcoi, vegeu-ne un excellent gravat i estudi de Moll en *EstRaramon* XIII, 1970, 64-66. Documentat només des del dicc. de MGadea, i *AlcM.* La pronúncia és amb *-z* sonora. En aquest article Moll reemplaça l'etimologia òbviament falsa (per fonètica i semàntica) que donava en *AlcM.*, per una d'especiosa: *taqšim* 'repartició'.

Que l'hagi adoptada no ho trobem estrany, perquè jo mateix me l'havia suggerida igual en la cèdula feta el 1954 damunt el MGadea, i que tinc a la vista. Aquesta, però, també és errònia: 1.^a perquè no explica la consonant sonora; 2.^a perquè no correspon al sentit, car *taqšim* és «partage», 'divisió', i aquí no es tracta